

1-12-2019

Grzegorz Kaszyński

grzekasz@vp.pl

Czy w Mateusza 25:46 słowo *kolasis* odnosi się do wiecznego „odcięcia” czy wiecznej „kary”?¹

Wyrażenie „wieczna kara” (*eternal/everlasting punishment*) występuje np. w *KJV, NAB, NIV, NJB, NLT, NRSV, TEV, Luter (ewige Pein)*, natomiast w pewnych przekładach czytamy:

Mateusza 25:46 (37 przekładów)²

2019	<i>Biblia Sagrada - versão literal e fiel</i> (wersja z 25-11-2019) (portugalski)	Antonio José Tolissano	wieczna śmierć <i>morte eterna</i>
2019	<i>Inspiradas Escrituras</i> (w przygotowaniu, portugalski)	Fabiano C. Bereano	odcięcie wieczne <i>deceperamento eterno</i>
2019	<i>Ewangelie synoptyczne</i> (w przygotowaniu)	Krzysztof Sykta	kara śmierci wiecznej * = wieczną śmierć, zniszczenie, odrzucenie, dosł. odcięcie
2019	<i>Nossa Tradução das Sagradas Escrituras: O Novo Testamento</i> (wyd. 2, portugalski)	Eduardo Silva Oliveira	odcięcie od życia wiecznego <i>cortados da vida eternamente</i>
2019	<i>Biblia de estudo Deus em Morphe</i> (portugalski)	Marcos Dias	pozbawienie życia wiecznego <i>eliminados da vida eternamente</i>
2019	<i>An American English Bible: 2001 Translation</i> (html, wersja z 1-05-2019)	James Wheeler (gł. wyd.)	dlugotrwałe odcięcie <i>an age-long lopping off</i>
2019	<i>Novo Testamento Yahushua YHWH</i> (wersja z 4-04-2019) (portugalski)	Harydasa Augusto Tófolo	wieczna rozłąka <i>separação eterna</i>
2019	<i>The Literal Idiomatic Translation of the New Testament</i> (html, wersja z 4-02-2019)	Hal Dekker	bezkresna rozłąka <i>ageless separation</i>
2019	<i>Kitbé HaKodesh Israelita Restaurada Edición 5994</i> (wersja z 31-01-2019, hiszpański)	Yhemaelh Zeev	Onesh Olam (wieczne zniszczenie) <i>Onesh Olam (destrucción eterno)</i>
2018	<i>IRENT</i> (wersja 2.6 z 12-02-2018)	Oun J. Kwon	wieczne odcięcie <i>eternal cut-off [from Life]</i>
2018	<i>Paráfrasis de la Santa Biblia: Traducción a Lenguaje Sencillo Ecuatoriano</i> (hiszpański, Ekwador)	pseud. MG	wieczne zniszczenie <i>destrucción eterna</i>
2017	<i>A New Testament Expanded Paraphrase</i>	Timothy R. Jennings	odejdą raz na zawsze <i>pass away for all eternity</i>
2016	<i>History of the Promise Bible Handbook. Book 6: The Testimony – The Life and Times of the Messiah</i>	HOTP Institute	wieczna śmierć <i>eternal death</i>
2015	<i>The Messianic Israel Standard Bible</i> (wyd. 4)	Daniel R. Gregg	wieczne usunięcie <i>eternal excision</i>
2015	<i>Ewangelia według Mateusza</i> (wyd. 3)	Antoni Ożóg	odcięcie wieczne
2015	<i>The Holy Bible: Urim-Thummim Version</i>	Dallas E. James	Aion-trwające odcięcie <i>an Age-Lasting cutting-off</i>
2014	<i>The Holy Bible</i> (wyd. 2)	Bruce Armstrong	odcięcie wieczne <i>cut off forever</i>

¹ Artykuł ten jest głównie oparty na Rolf J. FURULI, *The Role of Theology and Bias in Bible Translation With a Special Look at the New World Translation of Jehovah's Witnesses* (Second Edition), Awatu Publishers, Stavern (Norway) 2011, s. 366-373.

² Inne polskie przekłady: „mękę wieczną” (*Bb, Bp, Grzymala, Murzynowski, Szczepański, Wujek*), „meki wiecznej” (*Budny-1570*), „męki wieczne” (*Bg, UBg, Szmyd*), „wieczną mękę” (*Czekalski, EŚP, Kowalski, KUL*), „do wiecznej udreki” (*Brandstaetter*), „kaźń wieczną” (*Bw*), „cierpieć karę wieczną” (*Dąbrowski*), „wieczną karę” (*BT-5, EIB, Popowski, Świderkówna*), „karę wieczną” (*GPNT-INT, Goetze, Sady, Witwicki*), „karami wieczne” (*Smalc*), „ukaranie eonowe” (*Łuczkiwicz*), „wieczne potępienie” (*Romaniuk, Słowo Życia-NT*).

2014	<i>The New Testament</i>	Jonathan P. Mitchell	eonowe przycięcie <i>an eonian pruning</i>
2014	<i>A Physician's Paraphrase The New Testament</i>	Robert E. Bolton	ostateczne wieczne unicestwienie <i>final eternal annihilation</i>
2013	<i>The New Testament: Father's Life Version</i>	David W. Dyer	wiekuiste odcięcie <i>eternally cut off</i>
2012	<i>Nowa Biblia gdańska</i>	Władysław Karbowicz	wieczne odcięcie
2012	<i>Modern Matthew: Good News for Today – College Edition</i>	Firpo Carr	wiecznotrwale odcięcie <i>cut off everlastingly</i>
2011	<i>Las Sagradas Escrituras: Versión Reina Valera Restaurada (hiszpański)</i>	Yosef Aharoni?	odcięcie wieczne <i>cortamiento eterno</i>
2010	<i>A Sefer Bessorat Halvrim (Livro das Boas Novas dos Hebreus) (portugalski, Salvador)</i>	Qahal Adon Yashua	unicestwienie <i>aniquilação</i>
2008	<i>A Non-Ecclesiastical New Testament</i>	Frank Daniels	wieczne rozstanie <i>an everlasting severance</i>
2007	<i>Dobra Nowina Królestwa Łaski według apostoła Mateusza</i>	Piotr Kotarba-Kaczor	odejdą na karę o nieodwracalnych skutkach
2006	<i>The Clear Word: An Expanded Paraphrase</i>	Jack J. Blanco	stracić życie <i>to end your lives</i>
2000	<i>The Nazarene Commentary. 21st Century Version of the Christian Scriptures (t. 1)</i>	Mark H. Miller	wiecznotrwale przycięcie <i>an everlasting pruning</i>
2000	<i>Nový kovenant: z řeckého originálního textu (czeski)</i>	Jan Podmolik	wieczne odcięcie <i>věčné odříznutí</i>
1991	<i>Nowy Testament - Współczesny przekład</i>	?	skazanie na zagładę
1987	<i>Living Destiny (4 Ewangelie)</i>	Marley Cole	wiecznotrwale odcięcie <i>everlasting cutting-off</i>
1982	<i>New Testament (Judgment Hour Version) (wyd. 2)</i>	John L. Abbott	kara wiecznej śmierci <i>the punishment of eternal death</i>
1977	<i>The Word Made Fresh. Volume Three: The New Testament</i>	Andrew Edington	wiecznotrwala rozłąka <i>everlasting separation</i>
1958	<i>The New Testament of our Lord and Saviour Jesus Anointed</i>	James L. Tomanek	wiecznotrwale odcięcie <i>age-lasting cutting-off</i>
1950	<i>New World Translation of the Christian Greek Scriptures</i> wersja polska: <i>Pismo Święte w Przekładzie Nowego Świata</i>	Watch Tower Bible & Tract Society	<i>everlasting cutting-off</i> (wyd. 1 ¹⁹⁹⁷) <i>everlasting cutting-off</i> (wyd. 3 ¹⁹⁸⁴) * Dosł. 'odrabiać; przyciąć'. <i>everlasting cutting-off</i> (wyd. 4 ²⁰¹³) * To jest: od życia. Dosł. 'odrabiać; przyciąć'. wieczne odcięcie (wyd. 1 ¹⁹⁹⁷) bezpowrotne zgładzenie (wyd. 2 ²⁰¹⁸) * Dosł. „odejdą na wieczne odcięcie”, będą niczym gałęzie odcięte od drzewa.
1864	<i>The Emphatic Diaglott</i>	Benjamin Wilson	aion-trwające odcięcie <i>the aionian cutting-off</i>
1768	<i>The Liberal Translation of the New Testament</i>	Edward Harwood	wieczną śmierć <i>eternal death</i>

Mateusza 25:46

hebrajska Ewangelia Mateusza z dzieła Szem-Toba

2017	<i>Ewangelia św. Mateusza po hebrajsku</i>	Eliezer Wolski	w wieczną pogardę
w przygotowaniu	<i>Hebrajska Ewangelia według św. Mateusza (Shem Tob)</i>	Piotr Goniszewski	do odrazy wiecznej
w przygotowaniu	<i>Ewangelia według Mateusza z dzieła Szem Toba</i>	Grzegorz Kaszyński	na odrazę po czas niezmierny Przypis: Hebr. לדראון עולם <i>le-dera'on 'olam</i> . ⇒ Dn 12:2. Sens: poniosą haniebną karę wiecznej śmierci (Prz 10:7). Gr. EM: <i>kólasin aiōnion</i> .

Według Liddella i Scotta główne znaczenie rzeczownika *kolasis* to „zahamowanie wzrostu drzew, zwł. drzew migdałowca”. Ponieważ zahamowanie wzrostu drzew sugeruje odcięcie zbędnych gałęzi, słowo to — według tego samego źródła — może się też odnosić do „chłosty” i „korygowania”. Powstaje więc pytanie: Jak tłumacz Biblii powinien oddać to

słowo? Oczywiście uprawnionym sposobem tłumaczenia *kolasis* są terminy „kara” i „odcięcie”. Zbadanie jednak powodów, dla których tłumacze sięgają do różnych rozwiązań, odsłania rolę, jaką odegrała *teologia* w tłumaczeniu Biblii.

W NT omawiany rzeczownik występuje jeszcze raz w 1Jn 4:18, a korespondentny czasownik — 2 razy (2Pt 2:9; Dz 4:21). Ponieważ miejsc występowania jest tak mało, więc dla tłumacza stanowią niewielką pomoc. Co może on wziąć pod uwagę, aby podjąć wyważoną decyzję? Może zbadać 5 podstawowych źródeł, by ustalić jak to słowo zostało użyte w:

- 1) dziełach napisanych klasyczną greką
- 2) apokryfach i księgach pseudoepigraficznych
- 3) u Józefa Flawiusza
- 4) *LXX*
- 5) zbadać pierwotne hebrajskie słowa użyte przez Jezusa.

Poza tym, tłumacz musi starannie rozważyć nauki Jezusa i pisarzy NT o przyszłym losie ludzi, którzy nie uzyskają życia wiecznego. Oznacza to, że teologia *może* mieć tutaj wpływ na ostateczną decyzję przy doborze odpowiednich słów.

Dzieła Flawiusza. Słowo *kolasis* pojawia się 49 razy w dziełach Flawiusza. William Whiston, tłumacz jego dzieł, oddał je „kara” (*punishment*) i niewnikliwy czytelnik może wyciągnąć stąd wniosek, że takie ma właśnie takie znaczenie. Ale czy można by je przetłumaczyć w pewnych lub wielu wypadkach jako „odcięcie”? Oczywiście. Na przykład o Jeremiaszu czytamy:

Takimi słowy ułagodzili lud i uchronili Jeremiasza od kary (*kolasis*), na którą go skazano.³

Prorok nie był katowany lub torturowany, tylko został wrzucony do dołu, tak iż nie był w stanie prorokować przeciwko władcom. Skoro został odcięty od społeczeństwa, bardziej poprawnym ujęciem tej sytuacji byłoby użycie określenia odcięcie, a nie kara. W innym dziele Flawiusz 2 razy używa *kolasis* w kontekście śmierci:

Kiedy Tytus przebywał w Cezarei, obchodził z wielką wystawnością dzień urodzin swego brata [Domicjana] i na jego cześć kazał ukarać (*kolasis*) większość Żydów. Albowiem liczba tych, którzy zginęli w walce ze zwierzętami, w płomieniach i walkach wzajemnych przekroczyła dwa tysiące pięćset. Ale Rzymianom wszystko to mimo najprzeróżniejszych rodzajów śmierci wydało się zbyt małą karą (*kolasis*).⁴

W tym fragmencie drugie *kolasis* jest paralelne do słowa „śmierć”⁵, co oznacza, że wspomniani Żydzi zostali zabici. Wobec tego zostało użyte w tym samym sensie, co hebrajskie słowo *kārat* קָרַתְ (odciąć), do którego wrócę później. Ofiary zostały po prostu odcięte od życia. W innych miejscach również zostało ono użyte w tym sensie.

Apokryfy i księgi pseudoepigraficzne. Występujące w tych pismach słowo *kolasis* bywa często tłumaczone jako „kara”. Mamy tu podobną sytuację jak u Flawiusza — w wielu wypadkach kontekst nie pozwala na tłumaczenie „odcięcie”, ale skoro tradycyjnie tłumaczy się je „kara”, więc takie pojawia się słowo. Musimy również pamiętać, że w tych księgach nie brakuje mitologicznych poglądów, które całkowicie różnią się od poglądów pisarzy biblijnych, dlatego zastosowanie w nich tego słowa nie może nam niczego powiedzieć o sensie, w jakim użył je Mateusz cytując słowa Jezusa. Tak samo jest w wypadku klasycznej greki, a zatem przejdźmy do *LXX*.

³ Józef FLAWIUSZ, *Dawne dzieje Izraela*, ks. X, vi, 2 [93], treść w nawiasach dodana.

⁴ Józef FLAWIUSZ, *Wojna żydowska*, ks. VII, iii, 1 [37, 38], s. 394 (podaję nieco skorygowane tłumaczenie Radożyckiego).

⁵ W angielskim przekładzie Williama Whistona występuje tutaj słowo „zgladzić” (*destroying*) (<http://tinyurl.com/2bs4hvy>).

LXX. W *LXX* omawiane słowo pojawia się 7 razy i nigdzie nie sugeruje kary. W Eze 18:30 nie występuje hebrajski ekwiwalent słowa *kolasis*, ale zostało ono użyte w 5 miejscach jako tłumaczenie *mikšol* מִכְשׁוֹל, którego podstawowe znaczenie to „kamień potknięcia”. A co on sugeruje? Zobaczmy do różnych przekładów tego wersetu w poniższej tabeli.

Różne przekłady Ezechiela 18:30

Bp	„Nawróćcie się i odwróćcie się od wszystkich waszych nieprawości, aby nie były przyczyną waszej winy ”.
BT	„Nawróćcie się! Odstąpcie od wszystkich waszych grzechów, aby wam już więcej nie były sposobnością do przewiny ”.
Bw	„Nawróćcie się i odwróćcie się od wszystkich waszych przestępstw, aby się wam nie stały pobudką do grzechu ”.
BWP	„Nawróćcie się, porzućcie wszystkie wasze złe uczynki, żeby już nigdy nie były dla was okazją do dalszych upadków ”.
EŚP	„Nawróćcie się i odstąpcie od wszystkich waszych przestępstw. Niech nie będą one dla was powodem do grzechu ”.
NIV	„Nawróćcie się! Odwróćcie się od wszystkich waszych wykroczeń, a wtedy grzech was nie powali ”.
RSV	„Nawróćcie się i odstąpcie od wszystkich waszych przestępstw, aby wasza nikczemność nie doprowadziła was do ruiny ”.
TEV	„Odwróćcie się od wszelkiego zła, które popełniacie i niech wasz grzech nie zniszczy was”.

Tłumacze tych przekładów nie biorą słów *mikšol* i *kolasis* w sensie kary lub mąk, lecz w sensie powodu potknięcia, który może doprowadzić ludzi do upadku i zniszczenia. Taki sens jeszcze wyraźniej widać w Jer 6:21. *LXX* być może bazuje tutaj na innym hebrajskim tekście, bo nie występuje w niej słowo *kolasis* jako tłumaczenie hebrajskiego *mikšol*, lecz słowo, które znaczy „słabość”. W tym wersecie rzeczywiste znaczenie *mikšol* jest wyraźne. W *NIV* oddano je następująco: „Dlatego tak mówi PAN: ‘Położę **przeszkody** (*mikšol*) przed tym ludem. Będą się o nie potykać ojcowie i synowie; bliźni i przyjaciele zginą’”. Rzucają się tu w oczy trzy elementy: (1) położenie przeszkód, (2) ludzie potykają się o nie, (3) ich śmierć.

Według Prawa obowiązującego w Izraelu osoby dopuszczające się poważnych grzechów karano śmiercią. W Wj 30:38 czytamy: „Ktokolwiek sporządzi podobne [kadzidło], żeby je wachać, ma być odcięty⁶ od swego ludu” (*Byington*). Występujący tu czasownik „odcięty” jest tłumaczeniem hebrajskiego słowa *kārat*, które w ST pojawia się 290 razy. W 119 miejscach odnosi się ono do „zawarcia przymierza” (dosł. „przecięcia przymierza”), a w 171 miejscach do odcięcia od różnych przedmiotów, włącznie z odcięciem od życia. W *LXX* użyto 23 różnych słów do tłumaczenia słowa *kārat*⁷ i wszystkie w pewnej mierze mieszczą w sobie

⁶ *ST-INT-1*: „wycięty.zostanie” (tł. Anna Kuśmirek). Słowo „odcięty” występuje też np. w *ASV, Darby, KJV, Leeser, Rotherham, Young*. Polska wersja *PNŚ*: „zostanie zgładzony”. Hebrajski zwrot *wenikrat* niektórzy tłumacze rozumieją jako „wykluczenie” z ludu izraelskiego (*Bp, EŚP, KUL*), ale takie znaczenie jest mało prawdopodobne (por. Wj 31:14). W *LXX* widnieje słowo *apoleitai*, które znaczy „zgładzony”.

⁷ Oto lista tych 23 słów: 77 razy *‘eksolothreuō* (wytepić, wykorzeńić | *exterminate, extirpate*), 13 razy *koptō* (ściąć | *cut down*), 13 razy *apóllymi* (zgałdzić, stracić | *destroy, lose*), 13 razy *afairéō* (zabrać | *take away*), 10 razy *eksaíro* (podnieść, usunąć | *lift up, remove*), 7 razy *ekkóptō* (odciąć | *cut off*), 3 razy *ektribō* (zniszczyć | *destroy*), 2 razy *afistēmi* (pozostawić, opuścić | *remove, leave*) i *afanízō* (ukryć | *hide, destroy*) i 1 raz: *ekleípō* (opuścić | *fail, desert*), *syntribō* (pokruszyć, złamać | *crush, break*), *peritémnō* (obrzezać | *circumcise*), *eksollymi* (doszczętnie zniszczyć | *destroy completely*), *katakaiō* (spalić się zupełnie, strawić | *burn up, consume*), *eksanaliskō* (strawić, zniszczyć | *consume, destroy*), *olethreuō* (zniszczyć | *destroy*), *katakóptō* (pociąć na

główne znaczenie słowa „odciąć”. Co ciekawe, istnieje wyraźny związek pomiędzy hebrajskim słowem *kārat* a greckimi słowami używanymi do opisu przyszłego losu ludzi bezbożnych oraz z tłumaczeniem tego słowa w *LXX*.

W *LXX* słowo *kārat* w 45% miejsc odnoszących się do odcięcia oddano greckim słowem *‘eksolethreuō*, ale w NT występuje ono tylko w Dz 3:23 w znaczeniu „zostać odcięty od ludu”. W 2Ts 1:9, gdzie jest mowa o losie, jaki spotka niegodziwych ludzi, pojawia się słowo *olethron* (zagłada). Ponieważ jest to rzeczownik korespondentny z czasownikiem *‘eksolothreuō* i jest najczęściej używanym słowem do tłumaczenia słowa *kārat*, więc główna myśl słowa *kārat* (odcięcie) musi leżeć u podstaw wyrażenia, które mamy w 2Ts 1:9. W *LXX* słowo *kārat* 13 razy oddano wyrazem *apollymi*, a w NT użyto je kilka razy w kontekście losu niegodziwych ludzi.⁸ W tym samym znaczeniu Jezus użył 1 raz korespondentnego rzeczownika *apōleia* (zagłada) (Mt 7:13). Podobnie 1 raz użył je Piotr (2Pt 3:7). W ST oprócz słów *olethron* i *apōleia*, także hebrajskie słowo *kārat* najwyraźniej odnosi się do odcięcia od życia jako losu, który osiągnie bezbożnych ludzi. Nawet w przypowieści Jezusa zanotowanej w Mt 13:34-43 przewija się podstawowa idea słowa *kārat*. Synowie królestwa są przyrównani do wybornego nasienia, a synowie niegodziwca do chwastów. W końcu chwasty zostają spalone w ogniu,⁹ co oznacza ich zniszczenie (odcięcie od jakiejkolwiek egzystencji). Użyte w Mt 13:40 greckie słowo *katakaiō* znaczy „spalić” (lub: „spalić doszczętnie”) i zostało użyte w *LXX* jako tłumaczenie słowa *kārat*.¹⁰

Pierwotne hebrajskie słowo użyte przez Jezusa. Słowa zawarte w Mt 25:46 Jezus prawdopodobnie wypowiedział po hebrajsku. Zapewne użył formy czasownika *kārat*, które zostało oddane słowem *kolasis*. Jest to możliwe, bo myśl drzemiąca w słowie *kārat* (odcięcie) ma ścisły związek z karą, która według ST i NT osiągnie bezbożnych. Ponadto, w słowach Jezusa skonstrastowano je z życiem i istnieniem, i poza *kārat* nie znam żadnego innego hebrajskiego słowa, które mogłoby lepiej wyrazić przeciwieństwo życia i istnienia. Powinniśmy również pamiętać, że główne znaczenie *kolasis* dobrze pokrywa się z głównym znaczeniem *kārat*, przy czym główne znaczenie *kolasis* ma związek z odcinaniem gałęzi drzew, natomiast główne znaczenie *kārat* ma związek z odcięciem od różnych przedmiotów, włącznie z gałęziami i innymi drewnianymi przedmiotami.¹¹ To prawda, że w *LXX* słowo *kolasis* w 7 miejscach nie jest tłumaczeniem *kārat*. Ale jak wykazano powyżej, *kolasis* odnosi się do przyczyny potknięcia, która pociąga za sobą odcięcie ludzi od życia. Dlatego *kolasis* i *kārat* mają podobne główne znaczenie i mogą odnosić się do tych samych rzeczy. I z tej właśnie przyczyny Mateusz mógł wybrać to słowo w 25:46.

W NT 2 razy pojawia się forma czasownika *kolazō* i 2 razy rzeczownik *kolasis*. W Dz 4:21 kontekst sugeruje, że ten czasownik odnosi się do kary, dlatego w tym wersecie na ogół widnieje słowo „kara”, ale nie da się tutaj wykluczyć mocniejszego znaczenia — „odcięcia”, czyli „zabicia”. Co do 1Jn 4:18, kontekst nie pomaga nam w dokładnym uchwyceniu sensu słowa *kolasis*. W *Przekładzie Nowego Świata (PNS)* występuje tu słowo „powściągać”, a w przypisie dodano: „Lub ‘hamuje; koryguje; sprowadza karę’. Dosł. ‘obcina’”¹². W przypadku

---

kawałki | *cut to pieces*), *apokóptō* (odciąć | *cut down*), *kataskáptō* (zdemolować, zniszczyć | *dig down, destroy*), *ekdýō* (pozbawić kogoś życia, zniszczyć | *strip one's life*), *týptō* (uderzać, tłuc | *strike, beat*). Termin *kerūt* (forma *kārat*) oddano też za pomocą 2 rzeczowników — *thladias* (eunuch) i *ektomias* (kastrat).

⁸ Słowo to występuje np. w zwrocie „zglądzić (*apollésai*, forma *apollymi*) duszę i ciało w Gehennie” (Mt 10:28).

⁹ O chwastach w Mt 13:42 czytamy: „i wrzucą ich do ognistego pieca. Tam będą płakać i zgrzytać zębami”. Ponieważ chwasty zostaną wrzucone do ognistego pieca na spopielenie, więc płacz i zgrzytanie zębami musi nastąpić przed zniszczeniem ludzi wyobrażających chwasty.

¹⁰ W hebrajskim tekście Wj 34:13 czytamy: „Ale ich ołtarze macie zburzyć [*tittōš un*, forma słowa *nātaš*, czyli „zniszczyć; rozwalić”], a ich święte słupy macie potrzaskać [*tešabbērun*, forma słowa *šāḅar*, czyli „skruszyć; potłuc”] oraz ich święte pale macie pościnać [*tikrōtun*, forma słowa *kārat*, czyli „ściąć”].” W *NETS* (angielski przekład *LXX*) drugą część werseku oddano: „a posągi ich bogów macie wrzucić do ognia, aby spłonęły (*katakaiō*)”.

¹¹ *Kārat* użyto w kontekście odcięcia drewnianych przedmiotów np. w Lb 13:23, Sdz 6:26, Hi 14:7 i Jer 6:6.

¹² *GPNT-INT* występuje tu słowo „udręka” („bo strach udręka ma”).

2Pt 2:9 kontekst również o niczym nie przesądza, dlatego w *PNS* oddano ten czasownik „zostali wytraceni”, a w przypisie dodano: „Lub ‘zostali powstrzymani’”. Ostatnim miejscem, gdzie pojawia się ten rzeczownik, jest Mt 25:46, ale kontekst (w. 31-46) nie mówi nam wyraźnie do czego odnosi się *kolasis*, oprócz tego, że skontrastowane jest z życiem.

Jak więc można w najlepszy sposób oddać *kolasis* w języku docelowym? Odpowiedź musi się opierać na danych leksykalnych i kontekstualnych. W procesie tłumaczenia analiza kontekstu wiąże się z wykorzystaniem teologii w uprawniony sposób. Jeśli spojrzymy na dane leksykalne ze statystycznego punktu widzenia, to zauważymy, że w starożytnych pismach *kolasis* odnosi się przeważnie do kary (choć nie związanej z cierpieniem lub męką). Argumenty ze statystyki mogą być jednak złudne, bo pozabiblijna literatura, w której występuje to słowo, jest przesiąknięta mitologią i na podstawie oświadczeń o charakterze mitologicznym nie da się ustalić znaczenia tego słowa pod kątem przyszłego losu ludzi bezbożnych. Podsumowując: *kolasis* od strony leksykalnej może odnosić się do kary, a także do odcięcia lub powstrzymania czegoś.¹³

Tłumacze Biblii stoją w obliczu dwóch opcji przekładu Mt 25:46: albo użyć słowo „kara” albo „odcięcie”¹⁴. Od strony leksykalnej obie są uprawnione. Powinnością tłumaczy nie tylko jest znalezienie słowa w języku docelowym, które z leksykalnego punktu widzenia będzie poprawne, ale muszą też rozważyć, jakie sygnały wysyła dane słowo do czytelników i jakie wywołuje u nich skojarzenia. Innymi słowy, tłumacze muszą rozważyć teologiczne konsekwencje dokonanego przez siebie przekładu. To prawda, że skazanie na śmierć należy określić karą, ale jestem przekonany, że niewielu ludzi (o ile ktoś w ogóle) użyłoby określenia „wieczna kara” mając na myśli skazanie na śmierć. Oznacza to, że naturalne skojarzenia współczesnych czytelników Biblii czytających o ludziach, którzy „odejdą na wieczną karę” (*Popowski*) będą takie, że wspomniane tam osoby będą dalej żyć po śmierci, a ich kara nigdy się nie skończy¹⁵.

Aby podlegać wiecznej karze, dana osoba musiałaby żyć wiecznie. Grecki pogląd, że wszyscy ludzie mają duszę nieśmiertelną, a zatem wrodzone, bezkresne życie, nie występuje ani w ST ani w NT. Jak czytamy w Rz 6:23, bezkresne życie jest darem, który daje Bóg przez Jezusa Chrystusa. Nie wszyscy ludzie otrzymają ten dar, a zatem nie mogą podlegać wiecznej karze, bo utracą życie. Warto też podkreślić, że Jezus mówił o dwóch przeciwnych losach. „Śmierć” jest przeciwieństwem „życia”, czego nie można jednak powiedzieć o „karze”. Oznacza to, że wyrażenie „wieczna kara” w rzeczywistości wprowadza elementy mitologiczne do tekstu NT. Nawet jeśli taki zwrot jest dopuszczalny na gruncie leksykalnym, to na gruncie teologicznym jest wykluczony i należy go unikać.

Co do rozwiązania „wieczne odcięcie”, jest ono dużo bardziej neutralne z perspektywy teologicznej. Stwierdzenie, że niektórzy „odejdą w wieczne odcięcie” jest równoznaczne ze stwierdzeniem, że odcięci od życia zginą. Większości ludzi prawdopodobnie nasunie się skojarzenie, że ludzie ci przestaną żyć, ale może też ono skłaniać do neutralnej interpretacji, mianowicie, że ci ludzie zostaną odcięci od życia w tym świecie, natomiast to, czy oni żyją po śmierci w innym świecie, tego tekst nie podaje. A zatem stwierdzam, że sposób oddania

---

¹³ Fakt, że pewne słowa mogą odnosić się do różnych rzeczy, to nic nadzwyczajnego. Tak samo jest z innymi słowami, które odnoszą się do przyszłego losu ludzi bezbożnych. Na przykład *olethros* może odnosić się zarówno do „destrukcyjnej wypowiedzi”, jak i do „pustkowie”, a *apōleia* może odnosić się zarówno do „zniszczenia”, jak i do „opuszczenia” czegoś.

¹⁴ Co do znaczenia *kolasis*, prof. E. Earle Ellis podaje: „(kara, odcięcie): Mt. 25:46” (Appendix: „New Testament Teaching on Hell” w: Kent E. BROWER i Mark W. ELLIOTT (wyd.), *‘The reader must understand’: Eschatology in Bible and Theology*, Apollos, Leicester 1997, s. 218). Horace L. Hastings i David A. Dean zaś napisali: „Ono nie oznacza mąk. Nasz Zbawiciel nie mówi więc, że oni pójdą na *wieczną mękę*, tylko na *wieczną* lub *wiecznotrwałą karę*, czyli odcięcie” (*After the Verdict*, Himes Publishing, 1982, s. 41, kursywa w oryginale).

¹⁵ „Nie ma żadnej wskazówki co do długości trwania tej kary. Metafora „ognia wiecznego”, błędnie tłumaczona w wersecie 41 na *ogień wiecznotrwały*, oznacza, że możemy słusznie zakładać, iż wskazuje na ostateczną zagładę” (R. V. G. TASKER, *The Tyndale New Testament Commentary: The Gospel According to St. Matthew*, William B. Eerdmans Publishing Co., Grand Rapids 1963, s. 240).

tekstu Mateusza 25:46 w większości współczesnych przekładów jest tendencyjny, czego nie można powiedzieć o rozwiązaniach, które podali tłumacze w kilkudziesięciu przekładach.

PRZEKŁADY:

polskie:

2019

Ewangelie synoptyczne (w przygotowaniu), **Krzysztof Sykta**

2015

Ewangelia według Mateusza – świecki przekład filologiczny z języka greckiego i hebrajskiego (wyd. 3), **Antoni Ożóg**, Sandomierz: Armoryka,

http://www.bibliepolskie.pl/kopie/ozog_ew_mat_wyd3a_2015.pdf.

2012

Nowa Biblia gdańska, **Władysław Karbowicz**, Śląskie Towarzystwo Biblijne, Katowice: Szaron, <http://www.biblest.com.pl/stb/stb.html>.

2007

Dobra Nowina Królestwa Łaski według apostoła Mateusza (html), **Piotr Kotarba-Kaczor** wyd. uaktualnione, <http://ruch-adwentu.dekalog.pl/control.php?&topgroupname=bratki&groupname=latwydost>.

obcojęzyczne:

2019

Biblia Sagrada - versão literal e fiel, **Antonio José Tolissano**

2019

Bíblia de estudo Deus em Morphe: Anotações – Estudos – Referências, **Marcos Dias**

2019

An American English Bible: 2001 Translation (html), gł. wyd. **James Wheeler**, <http://www.2001translation.com/MATTHEW.htm>.

2019

The Literal Idiomatic Translation of the New Testament (html), **Hal Dekker**, http://www.believershomepage.com/Translation_Page.html.

2019

Kitbé HaKodesh Israelita Restaurada Edición 5994, **Yhemaelh Zeev** (pdf), https://caminoayahweh.org/descargas/Kitbé_HaKodesh_Impresa_Restaurada_5994.pdf.

2017

An Invitation to Reading in English – N.T. [The Renewed Covenant in the Meshiah] (pdf), **Oun Jon Kwon**, Ahnrojah Books, Korea, wersja z 18-12-2017, <http://tiny.cc/bostonreaders>.

2017

A New Testament Expanded Paraphrase, **Timothy R. Jennings**, <http://comeandreason.com/index.php/en/the-remedy>.

2015

The Holy Bible: Urim-Thummim Version, **Dallas E. James**, April 2015.

2015

The Messianic Israel Standard Bible, **Daniel Gregg**, <http://www.torahtimes.org/misb-index.html>. We wczesniejszych wydaniach: "an enduring penalty" (wyd. 1: 2011).

2014

The Holy Bible, **Bruce Armstrong**, Central Highlands Church of God, Australia, http://www.chcpublications.net/Holy_Bible_CHCP.pdf.

2014

A Physician's Paraphrase The New Testament, **Robert E. Bolton** (TEACH Services, Inc.) <https://books.google.pl/books?id=xUa7BwAAQBAJ>.

2014

The New Testament: God's Message of Goodness, Ease and Well-Being Which Brings God's Gifts of His Spirit, His Life, His Grace, His Power, His Fairness, His Peace and His Love – An Expanded and Amplified Translation Containing Multiple Renderings, Alternate Definitions of Greek Words, Contrasting Manuscript Readings, And Occasional Notes and Comments, **Jonathan P. Mitchell**, <http://jonathanmitchellnewtestament.com/app/download/7116229887/Jonathan+Mitchell+New+Testament+2014.pdf>.

2013

The New Testament: Father's Life Version, **David W. Dyer**, "A Grain of Wheat" Ministries, <http://www.agrainofwheat.com/NewTestamentPDF.html>.

2012

Modern Matthew: Good News for Today – College Edition, **Firpo Carr**, Scholar Technological Institute of Research, Inc., Lakewood (California), USA, <http://www.firpocarr.com/matt1.html>.

2011

Las Sagradas Escrituras: Versión Reina Valera Restaurada, wyd. 2 zrew., **Yosef Aharoni**², Puerto Rico, https://www.dropbox.com/s/n8jtok3qa9ga2qg/reinavalera restaurada_2011.pdf.

2010

A Sefer Bessorat HaIvrim (Livro das Boas Novas dos Hebreus), Qahal Adon Yashua (Salwador), <http://yashua-yashua.blogspot.com/2010/08/sefer-bessorat-haivrim-livro-das-boas.html>.

2008

A Non-Ecclesiastical New Testament being a translation into English of Greek writings dating from the First and Second Centuries of the Common Era (pdf), **Frank Daniels**, <http://www.friktech.com/rel/net.pdf>.

2007

The Nazarene Commentary. 21st Century Version of the Christian Scriptures, Volume 1: Nazarene Teachings Matthew-Acts, **Mark H. Miller**, https://books.google.pl/books?id=z_Oex3IDPSYC (wydanie papierowe) <http://www.nazarene-friends.org/get/getnc2000.php> (link do wersji PDF z 2000 r.).

2006

The Clear Word: An Expanded Paraphrase, **Jack J. Blanco**, Hagerstown, USA, 2006,
https://books.google.pl/books?id=_j508JFJQVUC.

2000

Nový kovenant: z řeckého originálního textu, **Jan Podmolík**,
<http://www.obohu.cz/bible/index.php?styl=NK&kap=25&k=Mt>.

1999

21st. Century New Testament: The Literal/Free Dual Translation, **Vivian Capel**, Bristol:
Insight Press,
<https://archive.org/stream/TheNewTestamentForEnglishReadersAlfordH.rOpts/NewTestament21stCentury1989>.

1987

Living Destiny: The Man from Matthew Mark Luke John, **Marley Cole**, wyd. 2, Proguides
Publishers, TN: Knoxville, USA.

1982

New Testament (Judgment Hour Version), **John L. Abbott**, wyd. 2,
<https://archive.org/stream/TheNewTestamentForEnglishReadersAlfordH.rOpts/NewTestamentAbbottJL2nd1982>.

1977

The Word Made Fresh. Volume Three: The New Testament, **Andrew Edington**, 1977,
<https://archive.org/stream/TheNewTestamentForEnglishReadersAlfordH.rOpts/NewTestamentEdingtonA1988-opt>.

1958

The New Testament of our Lord and Saviour Jesus Anointed, **James L. Tomanek**, Arrowhead
Press, Pocatello, USA,
<https://archive.org/stream/TheNewTestamentForEnglishReadersAlfordH.rOpts/NewTestamentTomanekJL1958-opt>.

1870

The Emphatic Diaglott, **Benjamin Wilson**, New York: Fowler & Wells Co. Publishers,
<https://archive.org/details/emphaticdiaglott00wils>.

1768

The Liberal Translation of the New Testament (t. 1 z 2), **Edward Harwood**, London,
<https://archive.org/details/liberaltranslati01harw>.

Zob.

New Testament. The Divine Feminine Version, **M. Mattison**[?], The Christian Godde Project,
2014, <https://godde.files.wordpress.com/2014/11/dfv-final-w-bookmarks.pdf>.